

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA BOBEDI (SAL)

PAMPIRI YA PELE (P1)

PUDUNGWANA 2019

(FREE STATE)

MATSHWAO: 120

NAKO: Dihora tse 2½

Pampiri ena e na le maqephe a 13.

DITAELO LE DIKELETSO HO MOHLAHLOBUWA

1. Pampiri ena e arotswe DIKAROLO TSE NNE, e leng:

KAROLO YA A:	Tekokutlwiso	(30)
KAROLO YA B:	Kgutsufatso	(10)
KAROLO YA C:	Dibopeho tsa puo le Melao ya Tshebediso ya puo	(40)
KAROLO YA D:	Dingolwa	(40)

2. Araba dipotso TSOHLE karolong ya A–C. Karolong ya D teng, o arabe potso E LE NNGWE feela ya kgetho ya hao.
3. Qala KAROLO ka NNGWE leqepheng LE LETJHA.
4. Seha mola qetellong ya KAROLO ka NNGWE.
5. Nomora dikarabo tsa hao jwalo feela kaha dipotso di nomorilwe pampiring ya dipotso.
6. Tlola mola dipakeng tsa dikarabo tsa hao.
7. Tsepamisa maikutlo haholo mopeletong le popong ya dipolelo tse nepahetseng.
8. O eletswa ho sebedisa nako ya hao tjena:
KAROLO YA A:	Metsotso e 50
KAROLO YA B:	Metsotso e 20
KAROLO YA C:	Metsotso e 40
KAROLO YA D:	Metsotso e 40
9. Ngola ka mongolo o makgethe mme o balehang.

KAROLO YA A: TEKOKUTLWISISO**POTSO YA 1**

Potsong ena o nehilwe mefuta e mmedi ya ditema. Bala tema E NNGWE le E NNGWE ka hloko, o nto araba dipotso tsohle tse botsitsweng temeng ka nngwe.

Araba ka lenseswe LE LE LENG feela moo ho hlokehang, ntle le haeba potso e hloka tlhaloso kapa karabo e teletsana.

TEMA YA A**MAFUMAHADI A KGASONG**

1	Radiyo e dula e le o mong wa mehlodi ya kgaso e kgolo ya ditaba Afrika-Borwa, e ikgantshang ka dimiliyone tsa bamamedi ka letsatsi. Dudu Khoza, Lerato Khanyago, Zizo Tshwete, Nelly Moruri le Tholoana Moletsane ke ba bang ba dibohodi tse tsejwang diteisheneng tse tummeng haholo ka hara na. Ba qoqa le Gugulethu Mhlungu ka mosebetsi wa bona jwalo ka mmadipale, a bolela hore e sa le a rata radiyo ka nako e telele.	5
2	'Ke qadile ka bo-2000 ha YFM e ne e qholotsa moyo wa ka wa botjha wa manganga le ho ba maratahelele mosebetsing wa ka wa pele ke le moqolotsi wa East Coast Radiyo, Durban. Ho ka bonahala eka ha ho thata ho dula ka mora <i>microphone</i> le ho leka ho buisana le batho ba bangata, feela ho thata. Ha o na monyetla wa ho bontsha maikutlo ka sefahleho, matsoho kapa mmele. Ka lenseswe la hao, o lokela ho loha pale e tla kenyeltsa momamedi wa hao, e tla bopa setshwantsho se tla etsa hore ba nne ba buisane le wena', ke Gugulethu eo.	10
3	O tswela pele, 'le ka ho mamela papadi ya bolo radiyong, ke moo o tla tseba mohlolo oo ke buang ka ona. Ke ka lebaka leo radiyo e ntseng e le mohlodi o matla, ho sa natswe kgolo ya thelevishene le dikanale tse ding tsa dijithale. Kahoo, re entse qeto ya kgatiso ya rona ya Motsheanong e keteke radiyo hammoho le basadi ba kgasong ba tummeng diteisheneng tse hlano tse tsebahalang ka hara na.' 20	15
4	'Ke ratile radiyo ke le dilemo tse 17, mme qalong ke ile ka sebeletsa seteishene sa khempase Yunivesithing ya Rhodes hobane ke ne ke batla ho ba hlwahlwa jwalo ka <i>di-DJ</i> tse ding. Feel aitse hang ha ke qala ho ba mmadi wa ditaba, mohlophisi, lerato la ka le tlhompho ya radiyo di ile tsa fetoha. E ne e se feela monyaka; e ne e le taba ya ho ruta, ho thabisa le ho thusa batho ho utlwisia lefatshe. Indasteri ya lehae e bohale, e a thabisa le ho dula e fetoha.'	25
5	Leha mosebetsi wa radiyo o ntse o tletse banna, basadi ba itseka ka mantswa a hlokwang haholo. Hara bona ke mokaubere Dudu Khoza, ka bamamedi ba fetang dimiliyone tse 7 seteisheneng se seholo, Ukhosi FM. Lerato Khanyago o bua le batho ba fetang dimiliyone tse 4 ho Metro FM, Zizo Tswete o kopanetse lenaneo la thapama le leholo ho Umhlobo Wenene FM ka bamamedi ba fetang dimiliyone tse 5, Nelly Moruri a na le bamamedi ba Motsweding FM ba dimiliyone tse 2.8 ha Tholoana Moletsane wa Lesidi FM a ena le bamamedi ba fetang dimiliyone tse 2 feela naha ka bophara. Yena o bua ka dikeletso tsa ka malapeng ka kakaretso. Re buile le bona ka maeto a bona, le hore hobaneng ba rata seyalemoya.	30 35

6 Re qoqa le dikgalala tse hlano mabapi le seo ba ithutileng sona ka dikamano tsa mosebetsing tse jwalo ka matla le phahamelotjwalo ka bomme. Hape re shebana le o mong wa meqoqo e thata haholo eo 40 batswadi ba ka ba le yona le bana jwalo ka thobalano. Dr. Cindi o fana ka dikeletso tsa bohlokwa tsa thobalano e le hore bana ba tle ba di utlisise, mme ba tsebe ka tsona ha ba ntse ba hola. Eba le letsatsi la bomme le tletseng thabo le lerato haholo lona dikgalala tsa kgasong.

[E qotsitswe le ho lokiswa ho tswa makasineng wa *Bona*, 14 Motsheanong 2019]

- 1.1 Gugulethu o qadile a sebetsa mosebetsi ofe? (1)
- 1.2 Ke eng se etsang hore ho be thata ho dula ka mora microphone? (1)
- 1.3 Ntle le radiyo ke kgaso dife tse ntseng di hola? Bolela E LE NNGWE feela. (1)
- 1.4 Hobaneng ha Gugulethu a ile a sebeletsa seteishene sa khempase Yunibesithing ya Rhodes? (Sheba mola wa 21–23) (1)
- 1.5 Ke eng se ileng sa fetola lerato la radiyo ho Gugulethu? (Sheba seratswana sa 4) (1)
- 1.6 Ke lentswe lefe moleng wa 8 le re tsebisang hore Gugulethu ke motho ya ratang ditaba? (1)
- 1.7 Kgetha karabo e nepahetseng ho tse latelang. Ngola tlhaku (A–D) ya karabo e nepahetseng pela nomoro.

Polelong ena, 'e ne e qholotsa moywa ka wa botjha wa manganga', e na le moelelo ofe? (Sheba mela ya 7–8)

- A Phepetsa
- B Kgothalletsa
- C Hohela
- D Hlohleletsa (1)

- 1.8 Bolela hore polelo e latelang ke Nneta kapa Mafosi, o be o fane ka lebaka la karabo ya hao.

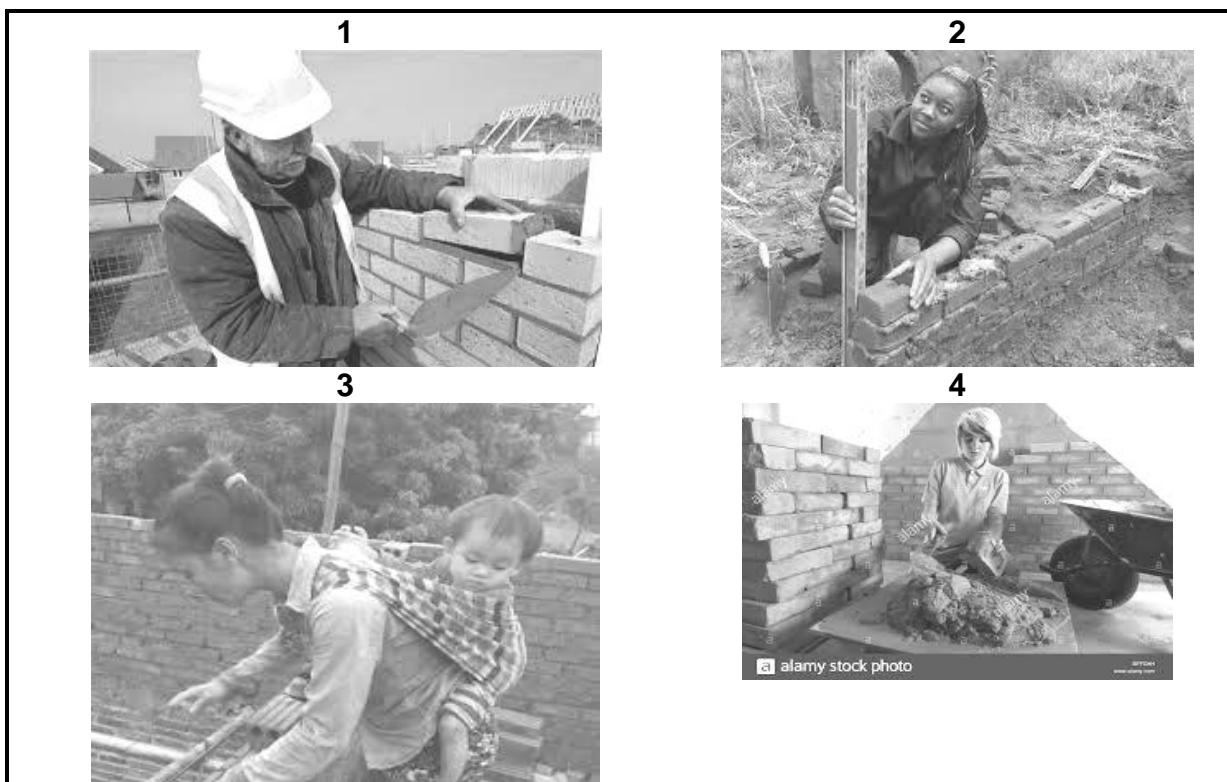
Tholoana Moletsane ke yena kgalala e fetang dikgalala tse ding tsa basadi ba kgasong ya radiyo. (2)

- 1.9 Ke leqheka lefe le ileng la sebeletsa Gugulethu hore a hohele bamamed? (Sheba mola wa 12–14) (2)
- 1.10 Ke eng se ka thusang leqheka le boletsweng ho 1.9 hore bamamed ba utlisise se haswang? (2)
- 1.11 Polelo ee ke ntlha kapa mohopolo? 'Radiyo e fana ka dikeletso.' Tshehetsa karabo ya hao ka lebaka. (Sheba mola wa 36 le 37) (2)

- 1.12 Ntle le bofokodi ba radiyo bo boletsweng meleng ya 12–14, ke bofe bo bong boo e nang le bona? (2)
- 1.13 Ke polelo efe e bontshang hore bomme ba na le bokgoni ba ho hasa mananeo a radiyo? (Sheba seratswana sa 5) (1)
- 1.14 Na radiyo e etseditswe ho mamelwa ke batho ba baholo feela? Fana lebaka o ikamahatse le tema. (Sheba seratswana sa 4–6) (2)
- 1.15 Tshusumetso ya lenseswe 'mokaubere' le sebedisitsweng ho Dudu Khoza le qholotsa maikutlo a jwang ho mmadi? (Sheba mola wa 29) (2)
- 1.16 Ke thuto efe eo tema e fanang ka yona? Fana ka lebaka la karabo ya hao. (2)

TEMA YA B: BOKGONI BA HO BOHA

Boha tema ena, ebe o araba dipotso tse e latelang.

[Se qotsitswe le ho lokiswa ho tswa:www.buildersimages.com]

- 1.17 Ke ntho e amohelehileng ha motho wa mme a sebetsa mosebetsi ona o hlhang temeng ya B? Fana ka lebaka la karabo ya hao. (2)
- 1.18 Na mosebetsi o temeng ya B o bontsha kgethollo? Fana ka lebaka la karabo ya hao. (2)
- 1.19 Fana ka molaetsa wa ditshwantsho tse ka hodimo. (2)

[30]

KAROLO YA B: KGUTSUFATSO**POTSO YA 2**

Bala tema ena ebe o e kgutsufatsa ka ho hlahisa dintlha TSE SUPILENG tsa sehlooho tseo o lokelang ho di latela ka ho bontsha bohlokwa ba ho nwa metsi.

HLOKOMELA:

1. Kgutsufatsa bohlokwa ba ho nwa metsi ka dintlha TSE SUPILENG ka mantswe a sa feteng a 60.
2. Nomora dipolelo tsa hao ho tloha ho 1 ho isa ho 7.
3. Ngola polelo e nngwe le e nngwe moleng wa yona o motjha.
4. Bontsha PALO YA MANTSWE qetellong.

TEMA YA C**BOHLOKWA BA HO NWA METSI**

Letshwao la hore o phela hantle ke ho dula o nwa metsi. Mabaka a ho nwa metsi a mangata jwalo ka ho thusa ka phallo e nepahetseng ya madi.

Metsi ke 60% ya boima ba mmele wa motho e moholo. Hore mmele ya rona e sebetse hantle le ho ba le botsitso, re tshwanela ho kwala sekgeo seo ka ho nwa metsi a dilitara tse 2 ka letsatsi ho thibela mafu a mangata a fapaneng. Ho nwa metsi ka mehla ho thusa ka phallo e nepahetseng ya madi.

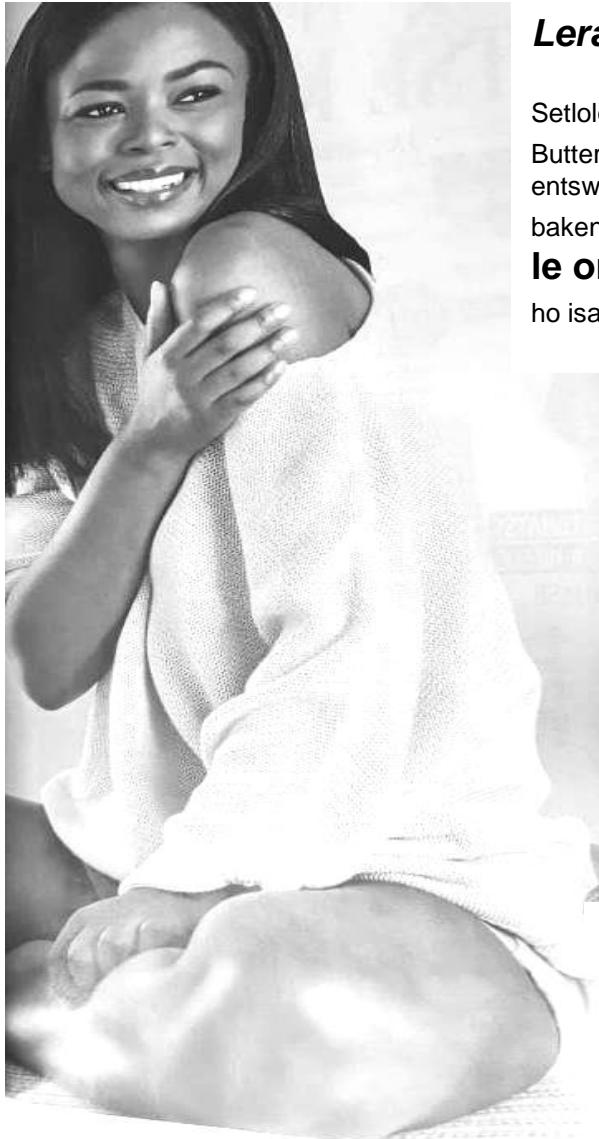
Ha ho ntho e ka thusang ho bula masoba a letlalo jwalo ka metsi ha a nowa ka nepo. Di-herbal tea di ka nowa jwalo ka metsi empa ha di hlatswe diphiyo jwalo ka metsi. Ho nwa metsi a lekaneng ho ka o thusa ka dintho tse jwalo ka ho o fa matla le ho ntlafatsa tshebetso ya mmele.

[E qotsitswe le ho lokiswa ho tswa makasineng wa *Bona, Tlhakubele 2019*]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: DIBOPEHO TSA PUO LE MELAO YA TSHEBEDISO YA PUO**POTSO YA 3: MANOLLO YA PAPATSO**

Bala le ho boha tema ena e latelang ka hloko o nto araba dipotso tse thehilweng hodima manollo ya papatso le tshebediso ya puo.

TEMA YA D

Lerato bakeng sa letlalo la hao.

Setlolo sa **Clere** se ratwang haholo sa Cocoa Butter se matlafaditswe ka **NutriMoist**, e entsweng ka Glycerine e menahaneng hararo bakeng **sa letlalo le hantle ho isa ho le omelletseng**, ho nolofatsa letlalo la hao ho isa **dihoreng tse 48**.

Rata ❤️ letlalo la hao le letle.

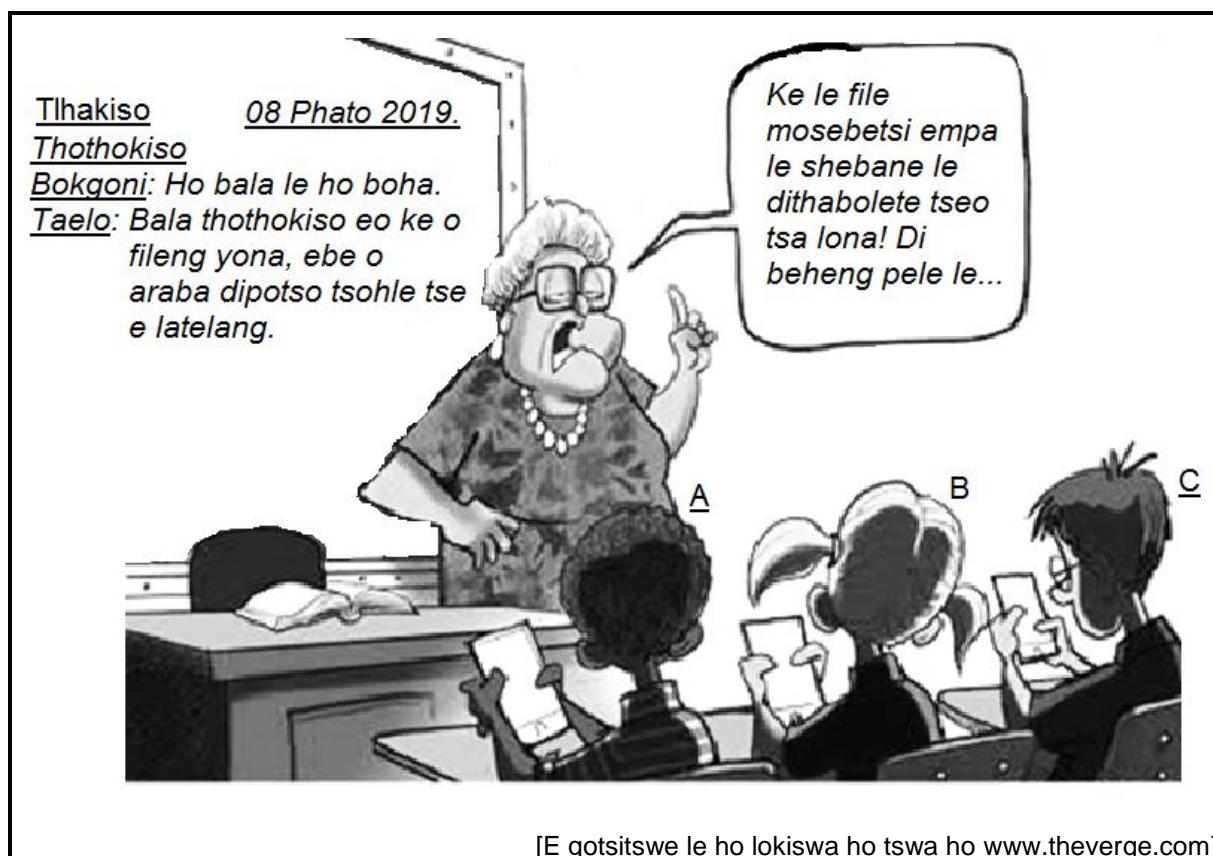
[E qotsitswe le ho lokiswa ho tswa makasineng wa *Bona, Phupu 2019: leq. 31*]

3.1	Ke eng e bontshang hore mosadi ya setshwantshong o kgotsofaditswe ke sehlahiswa se bapatswang?	(2)
3.2	Fana ka lepetjo la sehlahiswa se bapatswang.	(1)
3.3	Tshebediso ya sehlahiswa see e ka ba le bohlokwa bofe letlalong la motho?	(2)

- 3.4 Sepheo sa mmapatsi sa ho sebedisa ditshelwa tse fapaneng ke sefe? (2)
- 3.5 Hlalosa seabo sa tshebediso ya mongolo o ntshofaditsweng papatsong. (2)
- 3.6 Fana ka lewa LE LE LENG la bobapatsi le sebedisitsweng. (1)
[10]

POTSO 4: MANOLLO YA KHATHUNU

Boha tema ena e latelang ka hloko, o nto araba dipotso tse thehilweng ho manollo ya khathunu le tshebediso ya puo.

- 4.1 Polelo ena ya titjhere, 'Dibeheng pele le ...' e re senolela sehalo se jwang sa titjhere? Tiisa karabo ya hao ka lebaka. (2)
- 4.2 Ke ngwana ofe ya bonahalang a mametse titjhere? Hobaneng o realo? (2)
- 4.3 Na mongodi o kgonne ho hlahisa phoqo khathunung ee? Fana ka lebaka la karabo ya hao. (2)
- 4.4 Na baithuti ba hlahellang khathunung ba bonahala ba na le kgahleho ho seo titjhere e se buuwang? Tshehetsa karabo ya hao ka lebaka. (2)
- 4.5 Fana ka molaetsa wa khathunu ena. (2)
[10]

POTSO YA 5: PROSA – TLÖTLÖNTSWE LE DIBOPEHO TSA DIPOLELO

- 5.1 Bala tema e latelang mme o ngole dinomoro 5.1.1 ho isa ho 5.1.8. Ithuse ka lenane la mantswe ao o a fuweng hore dipolelo di nepahale.

iphepha, sefateng, e thusang, o motelele, tsona, wena, sefate,
wa hao, nyametse

TEMA YA F**MOTSWALLE WA RONA KE MANG?**

Paleng ena ya bana ba ba banyenyane, diphoofolo tse ding tse hlaha di buisana ka hore motswalle wa tsona wa hlooho ya kgomo ke mang? Di re motswalle wa tsona ke phoofolo (5.1.1) e nngwe le e nngwe ya tsona ka tsela e fapaneng! Thuso ena e etsa hore diphoofolo di elellwe bohlokwa ba setswalle. Di tsebe hore ho thusa phoofolo ke ho ithusa hobane hosane le 5 (5.1.2) o tla hloka thuso. Ona ke ona mokgwa wa ho qala setswalle le ho tseba hore motswalle (5.1.3) ke mang.

'Ke a ipotsa hore ebe molala wa thuhlo o (5.1.4) kae? E be o thusa phoofolo e nngwe moo a le teng? E be o sirilwe ke difate kapa dihlahlha tseo a ntse a (5.1.5) ka makala a tsona? Motswalle o lehlohonolo la ho fumana dijo hodimo (5.1.6) ka baka la molala wa hae (5.1.7). O fumana (5.1.8) dijo tse monate kaha di fumane mahlasedi a letsatsi le lekaneng'. 10

[E qotsitswe le ho hlophiswa ho tswa bukeng ya Khanya. Kereiti ya 10]

(8)

Boela o bala tema e latelang, e be o araba dipotso tse tla latela.

TEMA YA G**NA DITLHONG DI SITISA NGWANAHAO?**

Boholo ba rona re kile ra ba maemong moo ngwana a ipatang ha ho na le baeti kapa a nyemotse batho mahlong ha ba mo dumedisa. Ba bang ha ba shebe batho mahlong le ho se bue. Batswadi ba potlaka ba re ngwana o dihlong, mme ba kope tshwarelo ka boitshwaro ba bona. 'Hopola hore namane e nyekwa ke mma yona'. Ke dula ke ipotsa haeba sena ha se etse 5 hore ngwana a nahane hore o etsa ntho e mpe.' Ho realo Psycologist, Tracy Smith.

Bana ba a fapana, mme ba lokela ho amohelwa kamoo ba le kateng. Motho e mong le e mong o na le semelo sa hae. Boitsebelo ba ho phela le botho ha se ba tlhaho, mme bo lokela bo rutwe. Psycologist, Tracy Smith o 10 dumela hore dihlong tsa ngwana wa hao di supa kamoo a ikutlwang ka teng.

[E qotsitswe le ho hlophiswa ho tswa makasineng wa Bona ya Tlhakola 2019:leq. 69]

5.1.9 Qolla polelo temeng e re nnetefalletsang hore batho ha ba tshwane. (2)

5.1.10 Kgetha karabo e nepahetseng ho tse latelang. Ngola tlhaku (A–D) feela.

Mongodi o sebedisitse kgetho ya polelo ena, '... kapa o nyemotsa batho mahlong ha ba mo dumedisa,' ho re hlakisetsa moelelo o latelang. Ho sheba motho ...

A mahlong.

B hampe

C haholo.

D nako e telele. (2)

5.1.11 Polelo ena, 'Hopola namane e nyekwa ke mmayona,' e sebedisitswe ka moelelo o patehileng. E hhalose ka moelelo o otlolohileng. (2)

TOKISO YA DIPHOSO

5.2 Bala le ho boha tema e latelang ebe o araba dipotso tse tla latela.

TEMA YA H

[Se qotsitswe le ho lokiswa ho tswa www.blackandwhiteimages]

5.2.1 Lokisa diphoso tsa mongolo tse hlahella polelong e latelang.

'nna Nelson ke iratela wena mohatsaka.'

(2)

5.2.2 Hobaneng ha ho sebedisitswe (?) polelong ee, 'Ka nneta?' (2)

5.2.3 Sebedisa lenseswe 'dula' polelong ka moelelo o sa tshwaneng le oo le sebedisitsweng temeng.

(2)

[20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C:

40

KAROLO YA D: DINGOLWA**POTSO YA 6: MAKUMANE A THATA A BOPHELO – JM Maqubela****6.1 'HOBANENG MME?'**

Bala qotso ena ebe o araba dipotso tse itshetlehileng hodima palekgutshwe kaofela.

TEMA YA I

Molahlehi a dula fatshe haufi le monyako. A boela a tonela lemati mahlo. A hlahloba hempe eo a neng a e apere. Letsoho le letshehadi a le atametsa haufi le sefahleho sa hae. A tadima letshwao la ente e hlabilweng letsohong lena. E ne e le letheba le kang leqeba la kgale. Leqeba lena le ne le bonahala eka ke leihlo le shebileng hore na Molahlehi enwa o nahangan ka lona. 5

Ka lehlakoreng le leng Molahlehi a le tadimetse bora. A nahana le ho kgaola letsoho lena. A ipotsa le hore na hobaneng ha a ile a amohela sepeiti sena se mo kentseng ka hara tebetebi ena. Kajeno o nketswe ditokelo tsa hae tsa boahi naheng ya habo. O bitswa letswantle. A ye kae jwale?

[E qotsitswe bukeng ya Makumane a thata a bophelo, Maqubela, 1997: 31]

- 6.1.1 Mongodi o sebedisitse eng ho bontsha hore Molahlehi ha se moahi wa Afrika-Borwa? (1)
- 6.1.2 Mophetwa wa sehlooho ke ofe ho ba hlhellang ka masakaneng? Tshehetsa karabo ya hao.
(Mmamolahlehi, Motjhotjhisi, Molahlehi, Moahlodi) (2)
- 6.1.3 Ngola diketsahalo tse ka masakaneng ho ya ka tatellano ya kamoo di ileng tsa etsahala kateng.
(Ka tsatsi le latelang Molahlehi Ponto o ne a le kgotla hape; Ka moo ka kgotla ho ne ho dutse bamamedi ba bangata; Batho ba neng ba mametse mona kgotla ba nna ba re, 'Ao batho, ke sono.') (1)
- 6.1.4 Hobaneng ha Molahlehi a ne a tadimetse letsoho la hae bora? (2)
- 6.1.5 Mehleng ya kgale le mehleng ya kajeno bana ba hlajwa ente. Ebe lebaka ke lefe le etsang hore ho etswe ketso eo? (2)
- 6.1.6 Manolla semelo sa Molahlehi. (2)
- 6.1.7 Ketsahalo e qotsong ena e etsahalla sebakeng sefe? Fana ka lebaka la karabo ya hao. (2)
- 6.1.8 Kgohlano e hlhang qotsong e ka hodimo ke ya ka ntle kapa ya ka hare? Qolla mohlala ho tiisa kgetho ya hao. (1)
- 6.1.9 Ditaba tsa qotso e ka hodimo di o ama maikutlo ka tsela e jwang? Hlalosa. (2)
- 6.1.10 A ko hlalose pherekano e ka bakwang ke mophetwa wa sehlooho ya nang le mabitso le difane tse pedi ka dintlha TSE THARO. (3)
- 6.1.11 Taba ya Molahlehi ya hore a ka ikgaola letsoho ka lebaka la ente feela, na e a kgolweha? Fana ka lebaka la karabo ya hao. (2)

LE

6.2 **'SELLO LE BOPHELO'**

Bala qotsa ena ebe o araba dipotso tse itshetlehileng hodima palekgutshwe kaofela ha yona.

TEMA YA J

Bana ba Sello ba kgutlisetswa lapeng ho thwe ba tlo lata tjhelete tsa ditefelle tsa sekolo. Mosadi le yena a lokela ho iswa ngakeng kgafetsa. Tjhe, Sello le yena a nna a tsoha hoseng ho ya batla mosebetsi. Hangata mesebetsi eo a neng a kopana le yona e le e batlang mangolo a thuto. Motho enwa wa batho e le hona a bonang molemo wa ho ruteha.

5

Ke kgwedi tse robedi Sello a lelekilwe mosebetsing. Le kajeno o ne a eso ka a fumana mosebetsi.

E sa le ka meso yena, mosadi le bana ho sa robetswe, ba tsoswa ke ho kokota monyako le difensetereng. E ne e le mapolesa a neng a tsamaya le moromuwa wa lekgotla la mmuso. Lepolesa lena le ne le tlisitse lengolo le ntshang Sello mona tlong ena. Banka eo a neng a rekile ntlo ena ho yona e ne e mo amoha yona.

10

[E qotsitswe bukeng ya Makumane a thata a bophelo, Maqubela, 1997:leq. 43]

- 6.2.1 Qolla dintlha TSE PEDI qotsong tse totobatsang kgolo ya ditaba ka lehlakoreng la mophetwa wa Sello. (2)
- 6.2.2 Na batho bao e leng baokamedi jwalo ka Sello ba lokela ho lelekwa ha ba fihla morao mosebetsing? Tshehetsa karabo ya hao ka lebaka. (2)
- 6.2.3 Kamano ke efe eo ntata Sello a neng a na le yona le faboriki eo Sello a lelekilweng ho yona? (2)
- 6.2.4 Lebaka le entseng hore Sello a ipitse Molahluwa ke lefe? (2)
- 6.2.5 Ditaba tsa qotsa ena di totobatsa kgohlano ya ka ntle. Qotsa mohlala O LE MONG temeng ho dumellana le polelo ena. (2)
- 6.2.6 Ditaba tsa palekgutshwe ena di totobatsa mofuta ofe wa sebaka? Fana ka lebaka ho tiisa karabo ya hao. (2)
- 6.2.7 Kgetha karabo e nepahetseng ho tse latelang. Ngola tlhaku (A – D) feela pela nomoro e nepahetseng.
- Polelo ena 'Hoena le hore ramosebetsi a utlwele Sello bohloko, a mmolella hore a kgethe ho ka lelekwa mosebetsing kapa kgalemo ya ho qetela,' e totobatsa ...
- A tharahano.
B. sehlohlolo.
C. mothipoloho.
D phethelo. (2)

6.2.8 Bolela hore polelo e latelang ke Nnete kapa Mafosi. Fana ka lebaka karabo ya hao.

'Ditaba tsa palekgutshwe ena di totobatsa nako ya mehleng ya sejwalejwale.'

6.2.9 Ke eng seo o boneng moahisane wa Sello le moruti Ntjhabeng ba tshwana ka sona ka ketso ya ho thusa Sello?

(2)

6.2.10 Ntho e etsahalletseng Sello ya ho fellwa ke mosebetsi, a boela a iphumane hape ke ntho e ka etsahallang mang kapa mang lefatsheng. Nnetefatsa polelo ena ka lebaka.

(2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO ENA: 40
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 120